

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба кори диссертатсионии Фурқати Сикандарӣ Қаландар дар мавзӯи «Методикаи таълими графикаи компютерӣ бо истифода аз амсиласозии математикӣ ҳангоми оmodасозии мутахассисони босалоҳият» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси

13.00.08.01. – Назария ва методикаи фанҳои дақиқ (информатика, таҳсилоти олии касбӣ)

Муаллифи диссертатсия Фурқати Сикандарӣ Қаландар Соли 2013 Филиали Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Кӯлобро аз рӯи ихтисоси муҳандис-систематехник хатм намуда, худӣ ҳамон сол рухсатии яксола барои таҳсил дар давлати Булғористон аз ҳисоби фонди Erasmus Mundus MARCO XXI равон карда шуд. Солҳои 2013-2015 ба сифати нозири маркази таҳсилоти фосолавии филиали Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Кӯлоб кор кардааст. Солҳои 2016-2018 шуъбаи магистратураи Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлобро бо ихтисоси 1-40010202 «Низом ва технологияи иттилоот (дар иқтисодиёт)» хатм намудааст. Аз соли 2019 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи технологияҳои барномасозӣ ва техникаи компютерии Муассисаи давлатии таълимии «Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб» тибқи нақша ва мавзӯи тасдиқгардида ба пешбурди корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ машғул аст.

Соли 2015 ба сифати ассистенти кафедраи технологияҳои барномасозӣ ва техникаи компютери-и Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб фаъолият намудааст.

Аз соли 2016 то ин ҷониб ҳамчун омӯзгори доимии кафедраи технологияҳои барномасозӣ ва техникаи компютерӣ (ҳоло технологияҳои барномасозӣ, зехни сунъӣ ва математикаи олий мебошад.

Таҳаввулоти маҷмӯӣ ва низомнок, ки имрӯзҳо дар ҷаҳони муосир сурат мегиранд, вобаста ба табдили ҷомеаи муосир мебошанд, ки дар он компютерикунонӣ ва иттилоотонӣ нақши калидӣ доранд. Воқеияти иҷтимоии нав зухур кардааст, ки онро ба ақидаи ҷомеашиносон метавон ҳамчун ҷомеаи иттилоотӣ баррасӣ ва арзёбӣ кард.

Гузариш ба меъёрҳои байналмилалӣ таҳсилот зарурияти истифодаи усулҳои фаъоли омӯзиш, методҳои нави таълиму тарбия, донистану татбиқ кардани техникаи компютерӣ, технологияҳои муосири иттилоотӣ ва меъёрҳои салоҳиятнокии касбиро тақозо менамояд. Дар ин шароит муассисаҳои таҳсилоти олии касбиро зарур аст, ки бо истифода аз технологияҳои гуногуни таълимӣ, амсилаҳои гуногуни оmodасозии мутахассисонро коркард ва ҷорӣ намоянд.

Навгонии илмии асосии таҳқиқот аз он иборат аст, ки бори нахуст маҳз аз тарафи Фурқати Сикандарӣ Қаландар амсилаи таълимии сохторӣ-мазмунии омодамоии умумикасбии донишҷӯёни зинаи бакалавриат бо истифодаи НИКТ коркард шуд, ки аз бахшҳои ҳадафӣ, назариявӣ-методологӣ, мазмунӣ, методологӣ ва натиҷавӣ-назоратӣ иборат аст, ки масъалаҳои омӯзиши фанни «Графикаи компютерӣ»-ро фаро гирифта, вижагии он дар таъминоти таълими инфиродӣ, назорати педагогӣ, ҳифзу нигоҳдошт, бандубаст ва пешниҳоди маълумоти таълимӣ тавассути технологияҳои компютерӣ нухуфтааст; шароитҳои ташкилӣ-педагогии татбиқи амсилаи коркардшуда дар раванди таҳсил оид ба омодамоии умумикасбии донишҷӯёни зинаи бакалавриат бо истифодаи НИКТ ба роҳ монда шуд, ки пешбинӣ мекунад; тарҳрезӣ ва татбиқи муқоваи электронии НИКТ дар дараҷаи барномавӣ-дастгоҳӣ ва мутобиқати он нисбати истифодаи курси «Графикаи компютерӣ»; барномарезӣ, роҳандозӣ ва такмили мазмуни НИКТ, ки иборат аз 3 бахш мебошад: бонки маълумотҳо, низоми идоракунӣ ва низоми истифодабарӣ, ки ҳар яки он иборат аз низоми маҷмӯи модулҳои вобаста ва тобеи идоракунӣ ва иҷроиш (дастурҳои электронӣ, вазифаю супоришҳои тестӣ, алгоритмҳои ҳалли дуруст ва иштибоҳии вазифаҳо, маълумотҳои оморӣ ва модулҳои маъмурӣ) мебошад; таъминоти омодагии донишҷӯёни зинаи бакалавриат нисбати азхудкунии курси «Графикаи компютерӣ» аз ҳисоби омӯзиши дастури раҳнамои махсус таҳияшудаи кор бо НИКТ; таъмини омодагии омӯзгорон нисбати истифодаи НИКТ дар раванди омодамоии умумикасбии донишҷӯёни зинаи бакалавриат аз ҳисоби гирифтани таълим дар курсҳои кӯтоҳмуддати такмили таҳассус; мавҷудияти таъминоти методӣ барои омӯзгорон ва донишҷӯён оид ба истифодаи НИКТ дар раванди таҳсилотӣ.

Муаллиф дар раванди омӯзиши масъалаҳои таҳқиқот, гирдоварию адабиёт ва маводи корӣ, озмоишгузарониҳои компютерӣ, таҳлили натиҷаҳои ҳосилшуда, навиштани мақолаҳои илмӣ, иштирок ва маърузакунӣ дар семинару конференсияҳои илмӣ-амалии байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ, дохилидонишгоҳӣ ва инчунин таҳияи диссертатсия худро ҳамчун донандаи хуби ҷабҳаҳои гуногуни илмҳои педагогика, информатика ва технологияҳои иттилоотӣ муаррифӣ карда, вазифаҳои аз тарафи мушовири илмӣ, кафедра, факултет ва донишгоҳ супоридашударо сари вақт ва бо сифати баланд иҷро карда, аз рӯи соҳаи таҳқиқот дорои сифатҳои мутахассиси ташаккулёфта ва соҳиби маърифату фарҳанги баланд будани худро намоиш додааст.

Пойгоҳи асосии иттилоотӣ ва озмоиши таҳқиқотро Муассисаи давлатии таълимии «Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионии шаҳри Кӯлоб» аз рӯи равияҳои 1-40010202 (Низом ва технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт), 1-400101 (Таъминоти барномавии технологияҳои иттилоотӣ), 1-

400102 (Технология ва низоми иттилоотӣ дар энергетика), 1-74060501 (Таъмини энергетикӣ-кишоварзӣ (аз рӯйи самтҳо) мебошад, ки дар он теъдоди умумии интихобшудагони гурӯҳҳои экспериментиро 198 нафар донишҷӯён ташкил карданд. Асоси кори таҷрибавӣ ва ҷустуҷӯӣ фаъолияти педагогии муаллиф ҳамчун муаллими фанҳои информатика ва технологияи иттилоотӣ дар МТОК буд.

Унвонҷӯ Фурқати Сикандарӣ Қаландар бо истифода аз маводи зиёди илмию амалии аз адабиёти илмӣ, китобхонаҳо ва Интернет дастраснамудааш қобилияти иҷро намудани таҳқиқоти назариявӣ, амалӣ ва болобарии малакаҳои таҷрибагузарониҳои педагогию компютериашро ривочу раванг додааст. Натиҷаҳои таҳқиқотии диссертант дар 17 интишороти ӯ инъикос ёфтаанд, ки аз онҳо 2-тояшро дастурҳои таълимию методии аз ҷониби Шӯрои илмӣ-методии Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионии шаҳри Кӯлоб тавсияшуда, 5-тояшро мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон банаҳррасида ва 10-тои боқимондашро мақолаҳои дар дигар нашрияҳо бачопрасида, аз ҷумла дар нашрияҳои шомили пойгоҳи китобхонаи илмӣ электронии eLIBRARY.ru, маводҳои конференсияҳои илмӣ байналмилалӣ (РИНЦ) ва ҷумҳуриявӣ ташкил додаанд. Натиҷаҳои илмӣ мазкур аз тарафи мутахассисони пешбари соҳа баҳои баланд гирифта, бо эътимоди кофӣ муҳтавои таҳқиқоти гузаронидашуда ва дарунмоияи асосии диссертатсияро инъикос мекунанд.

Ҳисоб мекунам, ки таҳқиқоти диссертатсионии Фурқати Сикандарӣ Қаландар кори байтмомрасидаи мукаммали илмӣ-тахассусӣ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона ва дар сатҳи баланди илмӣ анҷом дода шудааст. Муаллиф дорои сифатҳои баланди касбӣ буда, метавонад аз рӯйи соҳаи таҳқиқоти илмӣ худ масъалаҳои илмӣ-таҳлилӣ гузорад, онҳоро ҳал намояд ва ба тарбияи кадрҳои илмӣ машғул шавад. Дар маҷмӯъ Фурқати Сикандариро метавон ҳамчун корманди илмӣ-педагогии ташаккулёфта ва ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ сазоворбуда тавсиф кард.

Таҳқиқоти анҷомдодаи Фурқати Сикандарӣ Қаландар ба ҳадафҳои стратегии мамлакат роҷеъ ба мувофиқ гардонидани натиҷаҳои илмҳои бунёдӣ, дақиқ, техникӣ ва эксперименталӣ, ки дар паёмҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии мамлакат мавриди тавачҷуҳи махсус қарор гирифтаанд, хеле созгор мебошанд ва дар доираи амалисозии «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» ва «Барномаи ҳукумати электронӣ» тарҳрезӣ гаштааст.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Фурқати Сикандарӣ Қаландар дар мавзӯи «Методикаи таълими графикаи компютерӣ бо истифода аз амсиласозии математикӣ ҳангоми оmodасозии мутахассисони босалоҳият» ба тамоми талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор)» (Қарори Ҳукумати ҚТ, №267 аз 30.06.2021) ҷавобгӯ буда, ба пуррагӣ аз рӯи талаботи шиномномаи ихтисоси 13.00.08.01. – Назария ва методикаи фанҳои дақиқ (информатика, таҳсилоти олии касбӣ) омода гардидааст.

Дар ин радиғ меҳисобам, ки диссертатсияи Фурқати Сикандариро ба шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-048 назди Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав аз рӯи ихтисоси 13.00.08.01. – Назария ва методикаи фанҳои дақиқ (информатика, таҳсилоти олии касбӣ) барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ ба ҳимоя қабул кардан мумкин аст ва худӣ муаллиғ бешубҳа сазовори дараҷаи илмии маглуб мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, дотсенти
кафедраи технологияи иттилоотӣ ва
методикаи таълими информатикаи
Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи
Носири Хусрав

Б.Ф. Файзализода

Суроға: ш.Бохтар, кӯч. Айни
тел. (+992) 988-22-00-33,
mail: faizalizoda.bakhrull@mail.ru

Тасдиқ мекунам:
Сардори РК ва КМ
ДДБ ба номи Н.Хусрав

Ҷ.А. Шукурзод